

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/26916,Konferencja-Grudzien-70-Manipulacje-i-walka-o-pamiec-i-premiera-filmu-dokumental.html>
02.03.2026, 19:18

Strona znajduje się w archiwum.

Konferencja „Grudzień ’70. Manipulacje i walka o pamięć” i premiera filmu dokumentalnego „Pamiętajcie Grudzień...” – Gdańsk, 16 grudnia 2005 r.

16.12.2005

Dnia 16 grudnia 2005 r. w Auli Głównej Politechniki Gdańskiej odbyła się konferencja „Grudzień ’70. Manipulacje i walka o pamięć”. Zgromadzonych przywitał Edmund Krasowski, dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku. Następnie głos zabrał prof. Leon Kieres, prezes Instytutu Pamięci Narodowej. Zgromadzonych gości powitali również współorganizatorzy konferencji Paweł Adamowicz, prezydent Miasta Gdańska oraz Wojciech Szczurek, prezydent Miasta Gdyni.

W pierwszej części sympozjum, którą poprowadził dr Piotr Niwiński, prelegenci zaprezentowali referaty, które w większości poświęcone były społeczno-politycznym następstwom „Grudnia ’70”. Jako pierwsza wystąpiła Wiesława Kwiatkowska. W referacie „Ofiary Grudnia 1970 – niezamknięta statystyka” przedstawiła wyniki swoich wieloletnich badań dotyczących faktycznej liczby osób, które zginęły w tragicznych grudniowych dniach 1970 r. Następnie dr Henryk Kula w wystąpieniu „Władza komunistyczna w Grudniu ’70. Dzieje spisku w dokumentach i literaturze” przekonywał słuchaczy, że „wydarzenia grudniowe” były skutkiem inspiracji - spisku, mającego na celu przejęcie władzy przez tzw. grupę moczarowców. W referacie „Partia a rozliczenie z Grudniem ’70” prof. Jerzy Eisler zaprezentował metody manipulacji pamięci Grudniowej przez PZPR, a także sposób, w jaki przedstawiała ona w mediach przebieg i znaczenie tych wydarzeń. Następnie dr Janusz Marszałec w wystąpieniu „Walka z legendą. SB wobec ludzi i pamięci Grudnia ’70” pokazał tajniki esbeckiej akcji „Jesień ’70”, w ramach której funkcjonariusze SB zbierali dane osób podejrzewanych o „antypaństwową działalność”, którą była pamięć o „Grudniu” i jego ofiarach. Masowo planowali oni i stosowali represje wobec środowisk robotniczych i ich rodzin. Pierwszą część konferencji zakończył dr Sławomir Cenckiewicz referatem „Wpływ Grudnia 1970 na powstanie i działalność środowisk antykomunistycznych w Trójmieście”. Według prelegenta wydarzenia grudniowe pozostawiły trwały ślad w pamięci demokratycznej opozycji, kształtującej się na Wybrzeżu od 1977 r. Dziesięć lat później, doświadczeni „Grudniem” stoczniovcy wiedzieli jak postępować, aby osiągnąć cel.

W drugiej części konferencji miała miejsce premiera filmu dokumentalnego przygotowanego przez Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej w Gdańsku pt. „Pamiętajcie Grudzień...”. Dokument ten jest opowieścią o kilku dniach grudniowego zrywu roku 1970 na Wybrzeżu Gdańskim oraz o pomijanych dotąd w literaturze historycznej i publicystyce jego bolesnych konsekwencjach – aż do roku 1980. Autorzy filmu wykorzystali wiele nieznanych dotąd zdjęć i dokumentów ze zbiorów IPN.

Oryginalne materiały dokumentalne (filmowe i fotograficzne) oraz relacje świadków współgrają ze scenami rekonstrukcji historycznych w wykonaniu Trójmiejskiej Grupy Rekonstrukcji Historycznych. Grudzień wspominają: Andrzej Gwiazda (uczestnik szturmu na siedzibę KW PZPR w Gdańsku), Arkadiusz Rybicki (w 1970 uczeń zatrzymany przez MO) oraz Adam Gotner (postrzelony w Gdyni sześcioma kulami przez wojsko).

Film ma charakter edukacyjny – przeznaczony jest dla widza nieprzygotowanego, a jednocześnie dla tych, którzy Grudzień znają z własnych doświadczeń. Interesujące dla nich będą zwłaszcza kulisy wielkiej esbeckiej operacji „Jesień ‘70”, rozpoczętej w grudniu 1970 a zakończonej w lutym 1978 r., której celem było zduszenie pamięci Grudnia.

Film na zamówienie Biura Edukacji Publicznej IPN Oddział Gdańsk zrealizowała Akademicka Telewizja Edukacyjna Uniwersytetu Gdańskiego. Scenariusz i reżyseria: Janusz Marszalec; Zdjęcia: Marcin Jamrógiewicz i Sławomir Witek; Montaż: Marcin Jamrógiewicz; Muzyka: Piotr Szerszeń.

Projekcje filmu dla zorganizowanych grup, po uprzednim zgłoszeniu telefonicznym, odbywać się będą we wtorki i piątki w godzinach od 9.00 do 15.00.

Zgłoszenia przyjmuje Justyna Skowronek pod numerem tel. 058 660 67 61

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Gdańsk

